Canlyniadau Cam 1: Ymatebion Cynghorau Cymuned / Tref, grwpiau a mudiadau Dalgylch Pwllheli

Crynodeb (Ionawr 2022)

1. Cyflwyniad

1.1 Bwriad y prosiect 'Ardal Ni 2035' ydi cynnal sgwrs a thrafod efo cymunedau lleol er mwyn adnabod be sy'n bwysig i drigolion a sut hoffan nhw weld yr ardal yn datblygu dros y 10-15 mlynedd nesaf.

1.2 Ein bwriad yw cyd-weithio a chyd-ddatblygu datrysiadau gyda sefydliadau, grwpiau ac unigolion. Ar ddiwedd y prosiect bydd 13 fframwaith adfywio penodol sy'n adlewyrchu dyheadau cymunedau lleol.

1.3 Fel rhan gyntaf i'r gwaith, cynhaliwyd sgyrsiau cychwynnol gyda Chynghorwyr, Cynghorau Cymuned a Thref a grwpiau adfywio lleol er mwyn sefydlu:

- Beth sy'n dda am yr ardal?
- Beth sydd ddim mor dda am yr ardal?
- Pa newidiadau fyswch chi'n dymuno eu gweld yn digwydd yn eich ardal yn ystod y 15 mlynedd nesaf, fysa'n gwneud eich ardal yn well lle i fyw ynddi?

1.4 Anfonwyd gwahoddiad, ynghyd a datganiadau ardal (sef llyfrynnau oedd yn crynhoi'r prif ddata economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol) i holl Gynghorwyr, Gynghorau Cymuned a'r prif grwpiau lleol.

1.5 Rhwng Medi a Tachwedd, 2021 cynhaliwyd trafodaeth gyda **14** o Gynghorau Cymuned / Tref, mudiadau, grwpiau, Aelodau leol ac unigolion dalgylch Pwllheli.

1.6 Mae trafodaethau cychwynnol hefyd wedi eu cynnal gyda phobl ifanc yr ardal drwy'r gwasanaeth ieuenctid. Mae crynodeb o'r ymatebion i'r cwestiynau yn **atodiad 3.**

2. Beth sy’n dda am eich ardal?

Dyma’r prif bethau oedd Cynghorau Cymuned / Tref, grwpiau a mudiadau Dalgylch Pwllheli yn nodi oedd yn **dda** am eu hardal:

Thema	Nifer wnaeth nodi hyn yn eu hymateb
Yr iaith / diwylliant Gymraeg	13
Amgylchedd ac agosatrwydd at atyniadau naturiol e.e. mynyddoedd, lan y môr a chefn gwlad	9
Ysbryd a chyfeillgarwch cymunedol	8
Gweithgareddau cymdeithasol e.e. clybiau chwaraeon, corau	7
Mudiadau, elusennau, mentrau a grwpiau gweithredol	6
Cyfleoedd a manteision denu twristiaeth / ymwelwyr	4
Cynnyrch a busnesau lleol	4
Mwynderau a chyfleusterau e.e. siopau, caffis, bwytai	4
Gwirfoddolwyr	4
Ardal ddiogel a saff	3
Treftadaeth a hanes yr ardal	3
Cyfleusterau hamdden e.e. Canolfan, Sinema, Llyfrgell	2
Llwybrau cerdded a beicio a llwybr arfordir	1
Cyfleoedd swyddi a hunangyflogaeth	1
Trafnidiaeth gyhoeddus da	1

3. Beth sydd ddim mor dda am eich ardal?

Dyma'r prif bethau oedd Cynghorau Cymuned / Tref, grwpiau a mudiadau Dalgylch Pwllheli yn nodi oedd **ddim mor dda** am eu hardal:

Thema	Nifer wnaeth nodi hyn yn eu hymateb
Diffyg tai fforddiadwy i bobl leol	10
Economi leol a diffyg adnoddau e.e. Swyddfa bost, gwesty ac angen adfywio canol trefi	9
Diffyg swyddi cyflog uchel / llawn amser	9
Trafnidiaeth gyhoeddus a rhwydwaith bws annigonol	7
Pryderon am ddarpariaeth iechyd, lles a gofal	6
Sbwriel, blerwch ac edrychiad cyffredinol yr ardal	6
Nifer o ail dai a thai haf yn yr ardal	5
Problemau ac effaith gor-dwristiaeth	5
Problemau yn ymwneud a ffyrdd a pharcio	5
Diffyg darpariaeth a gweithgareddau i bobl ifanc e.e. clwb ieuenctid	5
Pryder am Gynllunio Tai / Cynllun Datblygu Lleol	4
Pobl ifanc yn gadael yr ardal	3
Tlodi yn yr ardal	3
Ymddygiad gwrthgymdeithasol a diffyg presenoldeb yr Heddlu	3
Prinder tai o safon i'w rhentu	3
Band eang / cysylltiad we wael	2
Diffyg llwybrau cerdded o safon / diogel	2
Costau bancio i fudiadau lleol	2
Dim man ymgynnull / hwb cymunedol	2
Diffyg gwesty ym Mhwllheli	2
Dim digon o bwyntiau gwefru ceir	2
Y broses o drosglwyddo asedau cymunedol yn cymryd amser	2
Yr iaith / diwylliant yn colli tir a ddiffyg cyfle i ddysgwyr	2
Mae angen gwneud mwy o gynnyrch lleol a threftadaeth yr ardal	1
Cyflwr toiledau cyhoeddus	1
Diffyg arweinyddiaeth leol a chymunedol	1
Dim digon o ystyriaeth i adnoddau amgylcheddol	1
Cyngor Cymuned yn gorfod darparu biniau halen	1
Anfodlon efo darpariaeth Addysg Uwch	1
Anodd recriwtio i'r maes lletygarwch	1
Llifogydd difrifol yn rhannau o'r ardal	1

4. Pa newidiadau fyswch chi'n dymuno eu gweld yn digwydd yn eich ardal yn ystod y 15 mlynedd nesaf, fysa'n gwneud eich ardal yn well lle i fyw ynddi? (adnabod hyd at 3 newid)

Dyma'r prif newidiadau oedd Cynghorau Cymuned / Tref, grwpiau a mudiadau Dalgylch Pwllheli am eu gweld yn digwydd yn ystod y 15 mlynedd nesaf:

Thema	Nifer wnaeth nodi hyn yn eu hymateb
Cynlluniau i sicrhau tai sy'n addas i anghenion bobl leol	9
Creu gwaith a swyddi gwerth uchel	9
Twristiaeth gynaliadwy er mwyn uchafu gwerth economaidd i'r ardal	8
Mwy anogaeth i'r iaith / diwylliant er mwyn ffynnu a helpu dysgwyr	8
Cefnogaeth i Fentrau, grwpiau cymunedol a Chynghorau Cymuned / Tref	6
Cefnogi busnesau lleol i sefydlu a ffynnu	5
Rhagor o adnoddau iechyd, llesiant a gofal	5
Trafnidiaeth gyhoeddus – hygyrch, integredig ac addas i anghenion lleol	5
Darparu rhagor o gyfleusterau ar gyfer pobl ifanc	5
Gwneud yn fwy o atyniadau hanesyddol a diwylliannol	4
Ardal fwy gwyrdd - ynni adnewyddadwy, di-blastig, pwyntiau gwefru	4
Gwireddu potensial adeiladau gwag	3
Deddfwriaeth er mwyn cael gwell reolaeth ar dai haf / ail gartrefi	2
Cynnal a datblygu llwybrau beicio a llwybrau cerdded	2
Addysg i bwrpas sy'n uchafu sgiliau pobl ifanc	2
Cynyddu potensial yr adnodd hwylio / Doc Pwllheli	2
Uchafu potensial yn y maes lletygarwch e.e. gwesty ym Mhwllheli	3
Mwy o bresenoldeb heddlu	2
Gwell cydweithio ar lefel lleol e.e. Rhwng mudiadau, mentrau a Chynghorau Cymuned	2
Gwneud mwy i atal llifogydd	1
Swyddogion i gadw cymunedau yn lan a thaclus	1
Creu is-adeiladaeth band eang	1
Pwyslais ar gymunedau llai er mwyn dosbarthu treth Cyngor yn well	1
Gwariant ar yr amgylchfyd	1
Pobl ifanc i gymryd rhan fwy gweithredol yn eu cymuned e.e. Drwy'r pwyllgorau	1
Digon o feysydd parcio	1
Sefydlu Gŵyl Fwyd Pwllheli	1
Angen Cynllun economaidd i'r ardal	1
Mwy o gefnogaeth i bobl – cyfeirio pobl at y cymorth cywir	1

5. Cwestiynau ychwanegol

5.1 Pwy yw'r prif sefydliadau a grwpiau fyddai'n gallu dod at ei gilydd i gyflawni'r newid sydd eu hangen?

Dyma restr o'r holl sefydliadau a grwpiau oedd yn cael eu nodi mewn ymateb i'r cwestiwn yma yn Nalgylch Pwllheli:

- Cyngor Gwynedd
- Bwrdd Iechyd
- Sefydliad y Merched
- Clwb y Bont
- Amgueddfa Lloyd George
- Tŷ Newydd Llanystumdwy
- Menter y Plu
- Pobl y gymuned
- Y Ganolfan
- Pwyllgor Cae Chwarae
- Antur Aelhaearn
- Canolfan Cydweithredol
- Llywodraeth Cymru
- Ffermwyr Ifanc
- Llywodraethwyr Ysgol
- Clwb drama
- Capeli ag Eglwysi
- Cynghorau Cymuned / Tref
- Yr Heddlu
- Clybiau Chwaraeon
- Ysgolion
- Clwb Hwylio
- Merched y Wawr
- Cymdeithasau Capel ac Eglwys
- Mantell Gwynedd
- Age Cymru
- Tafarn y Fic
- Nant Gwrtheyrn
- M-SParc / Ffiws
- Canolfan y Gwystl
- Bryn Meddyg
- Y Neuadd
- Busnesau

5.2 Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw waith ymgynghori lleol sydd wedi digwydd yn y flwyddyn ddiwethaf?

- Amgueddfa Lloyd George wedi cynnal gweithgareddau ymgysylltu dros y 2 flynedd diwethaf.
- Gwaith ymgysylltu sy'n benodol i gynlluniau Menter y Plu.
- Peth trafod, er yn aneffeithiol, rhwng y Cyngor Tref a Chyngor Gwynedd ynglŷn â sefydlu a datblygu'r Warchodfa Natur.
- Gweithgareddau ymgysylltu Hafod Ceiri
- Gweithgareddau ymgysylltu Pwyllgor Cae Chwarae.
- Holiadur gym cymunedol gan Antur Aelhaearn.
- Cyngor wedi cynnal ymgynghoriad cartrefi modur.
- Cyngor Cymuned Pistyll wedi edrych ar faes parcio.
- Cynghorau cymuned a thref yn gweithredu ar ran y gymuned, e.e. creu deiseb i ddangos faint o alw oedd gan y gymuned i gael llwybr rhwng Chwilog ac Afonwen.
- Gwaith ymchwil gan Richard Parry Hughes yn ystod 2 -3 blynedd diwethaf ar effaith cynllunio tir ers 50 mlynedd ar Ben Llŷn
- Adroddiad Seimon Brooks ar ail gartrefi yn waith diweddar, wedi'i gomisiynu gan Lywodraeth Cymru.

5.3 Materion eraill yn ymwneud a'r gwaith Ardal Ni 2035 oedd wedi codi yn Nalgylch Pwllheli:

- Dim eisiau gweld 'siop siarad', eisiau gweld rhywbeth pendant yn dod o'r gwaith ymgysylltu ac yn bwysig ei barhau.
- Pwysigrwydd holi pobol a theuluoedd ifanc y dref am eu gweledigaeth ar gyfer 2035 - buasai cynnal cyfarfodydd i gael barn yn syniad da.